

ANTI - PEST PROTOCOL SPOZ

	Datum
Versie document:	20-02-2025
Vastgesteld CvB-DB:	20-02-2025
Instemming GMR:	20-05-2025
Looptijd tot :	19-02-2029

Pesten is een veel voorkomend en niet makkelijk op te lossen probleem. Helaas komt het ook op de scholen van SPOZ voor. Het is de intentie van SPOZ het pesten onder ogen te zien en aan te pakken. Hierbij is het volgende van belang:

- Het pesten moet door eenieder onderkend worden: de gepeste kinderen, de kinderen die pesten, de ouders en de medewerkers van de school;
- Het onderwerp pesten moet een regelmatig terugkerend item zijn waar in de klas aandacht voor is;
- Leraren dienen pestgedrag te signaleren en het gedrag aan te pakken.

Dit protocol is een basisstuk dat als handvat voor de scholen dient. Per school kan in overleg met de MR besloten worden een iets andere invulling aan het beleid te geven.

Waar het in het tegengaan van pesten uiteindelijk allemaal om draait, is de bewustwording bij leerlingen van hun gedrag en de consequenties van dit gedrag. In dat kader is het belangrijk dat alle betrokkenen (ouders, leerlingen, team) achter dit protocol staan en hun verantwoordelijkheid nemen.

Doel

Het doel van dit protocol is dat:

- Alle leerlingen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich zichzelf kunnen zijn en zich in veiligheid optimaal kunnen ontwikkelen;
- Regels en afspraken zichtbaar zijn, zodat kinderen en volwassenen, als zich ongewenste situaties voordoen, elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken;
- Met wederzijds respect met elkaar wordt omgegaan, zodat ieder kind met plezier naar school kan gaan.

Met dit pestprotocol geven wij aan dat pesten niet gedoogd wordt en zetten wij uiteen hoe wij omgaan met pestgedrag en hoe wij dit aanpakken om ervoor te zorgen dat kinderen zich veilig voelen waardoor zij zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen.

Wettelijk kader

Scholen moeten op basis van artikel 4c van de Wet Veiligheid op school aan de volgende eisen voldoen:

- Een actief veiligheidsbeleid voeren gericht op het tegengaan van pesten;
- De veiligheidsbeleving van leerlingen monitoren met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft;
- Er zorg voor dragen dat bij een medewerker van de school ten minste de volgende taken zijn belegd:
 1. Het coördineren van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten;
 2. Het fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.

Welke medewerker(s) deze taken vervullen op de school, zal worden gecommuniceerd via de website of schoolgids van de school.

Onder veiligheid wordt verstaan de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen.

Schoolklimaat

SPOZ streeft een zo goed mogelijk pedagogisch klimaat na op haar scholen. Dit uit zich in aandacht voor normen en waarden die vanuit de identiteit van de stichting belangrijk geacht worden.

Pas als een kind zich veilig voelt, kan hij zich ontwikkelen. Daarom worden binnen onze scholen de volgende afspraken in alle groepen gemaakt, waarbij rekening wordt gehouden met de leeftijd van de leerlingen:

- Ik behandel anderen, zoals ik zelf behandeld wil worden;
- Ik doe vriendelijk en help waar ik kan;
- Ik ben voorzichtig met spullen van mijzelf en die van iemand anders;
- Wij spelen zoveel mogelijk met elkaar.

De afspraken worden "vertaald" naar het niveau van de kinderen en krijgen een plaats in elke klas. We hopen dat er een preventieve werking vanuit gaat en spreken de leerlingen, die zich niet aan de gemaakte afspraken houden, daarop aan.

Definitie van pesten

Onder pesten op school verstaan wij het volgende: "Pesten is een herhaaldelijke, psychologische of fysieke handeling van geweld door een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer klasgenoten, die niet (niet langer) in staat is / zijn zichzelf te verdedigen."

Pesten heeft duidelijke kenmerken, zoals:

- pesten gebeurt opzettelijk;
- pesten is bedoeld om schade toe te brengen (fysiek, materieel of mentaal);
- bij pesten is er altijd sprake van ongelijke machtsverhoudingen (fysiek of verbaal sterkere personen kiezen minder weerbare personen als slachtoffer);
- pesten gebeurt systematisch;
- pesten houdt niet vanzelf op, maar wordt eerder erger als er niet wordt ingegrepen;
- pesten is van alle tijden en komt in alle groepen en culturen voor.

Pesten is niet hetzelfde als plagen. De belangrijkste verschillen tussen plagen en pesten:

Plagen

Gelijkwaardig (tweerichtingsverkeer)
Wisselend 'slachtoffer'
Humoristisch (kun je om lachen)
Af en toe (houdt op)
Niet gemeen (heeft een onschuldig karakter)

Pesten

Machtsverschil (eenrichtingsverkeer)
Hetzelfde slachtoffer
Kwetsend (kun je niet om lachen)
Vaak/voortdurend (gaat door)
Gemeen

Vijfsporen-aanpak tegen pesten

Op iedere plaats waar mensen samen komen, kan gepest worden, dus ook op onze scholen. Als er sprake is van pesten, wordt de *vijfsporen-aanpak* gehanteerd, afkomstig uit het Nationaal Onderwijsprotocol tegen Pesten (zie bijlage I).

Deze aanpak is gericht op de vijf verschillende partijen die betrokken zijn bij het pesten:

1. Het gepeste kind
2. Het kind dat pest: de pester
3. De klasgenoten
4. De ouders
5. De school

Ad 1: Hulp aan het gepeste kind

Het probleem wordt serieus genomen. Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt. Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen. Zo nodig wordt er hulp aangeboden door schoolmaatschappelijk werk/een training.

- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Huilen, heel boos worden of je afzonderen zijn juist vaak reacties die een pester uit wil lokken. Het is goed de leerling te laten inzien dat je ook op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken naar en oefenen van een andere reactie.
- In laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossingen het kind zelf wil (gesprek met pester erbij)
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Complimenteren als de leerling zich anders (beter) opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet teveel beschermen, hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- Inschakelen hulp indien nodig (sociale vaardigheidstraining, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGZ).
- Zorgen voor vervolgesprekken (evaluatiemomenten).

Ad 2: Begeleiding van de pester

De pester wordt geconfronteerd met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor het gepeste kind. De pester wordt gewezen op mogelijk gebrek aan empathisch vermogen wanneer dit zichtbaar wordt. Achterliggende oorzaken van het gedrag worden onderzocht /in kaart gebracht. Het aanbieden van hulp door de schoolmaatschappelijk werker.

- Praten, zoeken naar de reden van ruzie maken/pesten.
- Laten zien wat het effect van het gedrag is voor de gepeste.
- Excuus aan laten bieden.
- Pester mee laten denken aan oplossing wat te doen om de gepeste leerling een veilig gevoel te laten ervaren op school.
- Laten inzien welke positieve kanten de gepeste heeft.

- Leerling leren op een positieve wijze relaties te onderhouden met andere kinderen (bijv. boosheid leren beheersen door Stop-denk-doe-houding).
- Contact tussen ouders en school.
- Duidelijke grenzen stellen en consequenties aan het overtreden ervan verbinden (overleg, achterhalen van reden pestgedrag).
- Zorgen voor vervolgspraken (evaluatiemomenten met afspraken).

Ad 3: Betrekken van klasgenoten

Bespreek het pesten met de klas en benoem de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. Kom hier in de toekomst op terug.

- Pesten aan de orde stellen en met de leerlingen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Overleggen wat mogelijke oplossingen zijn en over wat ze zelf kunnen bijdragen hieraan.
- Door rollenspel verschillende rollen aan den lijve ondervinden.
- Zorgen dat met respect met elkaar omgaan regelmatig in de klas aan de orde wordt gesteld.

Ad 4: Ouders

Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen. De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken. De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind. De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Ga uw kind niet teveel beschermen, hierdoor plaatst u uw kind in een uitzonderingspositie dat het pesten juist in de hand kan werken.

Ouders van pestende kinderen:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Ad 5: de school

Zie hierboven onder "Schoolklimaat".

Stappenplan anti-pestprotocol

Iedere melding van pestgedrag dient serieus te worden genomen. Of die melding nu komt van leerlingen, leerkrachten of ouders/verzorgers. Wanneer bepaalde signalen op pestgedrag wijzen, is het belangrijk direct te handelen. De onderstaande stappen zijn erop gericht het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt. Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de intern begeleider of de directeur op de hoogte stellen. Het team en de betreffende ouders worden, indien nodig, op de hoogte gesteld van het pestgedrag in verband met aanscherping van toezicht op het plein en dergelijke.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om het pestgedrag tegen te gaan/te stoppen. Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruik kan worden gemaakt van beschikbare middelen. Binnen een week vindt indien de aard van het pesten dit rechtvaardigt, de eerste evaluatie plaats. De leerkracht zal nauwkeurig moeten observeren. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen.

Stap 3

Als ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag vindt er een terugkoppeling plaats naar ouders van het gepeste kind en naar de ouders van het kind, dat een ander kind pest, waarbij mededelingen worden gedaan met betrekking tot de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden. Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 4

Is het gelukt om de eerder gemaakte afspraken na te komen? Zo ja: dan worden de afspraken gehandhaafd en een eventueel volgend gesprek wordt gepland over twee weken. Zo nee: er moet onderzocht worden waarom het mis is gegaan. De leerkracht overlegt met de intern begeleider/directeur. Er wordt een handelingsplan opgesteld voor de komende twee weken. Het team wordt hiervan op de hoogte gebracht. Dit wordt met de ouders gecommuniceerd.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen de leerkracht en de leerlingen. Een verslag hierover wordt uitgebracht aan de intern begeleider/directeur. Zijn de effecten positief, dan kan er langzaam afgebouwd worden. Blijkt dat het pestgedrag ondanks de genomen maatregelen blijft voortduren, dan kan met toestemming van de ouders deskundige hulp worden ingeschakeld. Te denken valt aan de schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Opmerking: Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld via Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Er kan besloten worden om een stap 6 te ondernemen:

Stap 6

In extreme gevallen kan ervoor gekozen worden de pester een time-out te geven, te schorsen of van school te verwijderen. Hiervoor wordt verwezen naar het Protocol time-out, schorsing en verwijdering van SPOZ.

Cyberpesten

Door de snelle technologische ontwikkelingen van de afgelopen jaren is onze samenleving verrijkt met talloze nieuwe producten en diensten, zoals internet, e-mail en de mobiele telefoon. Hoewel deze middelen ons veel gemak en mogelijkheden bieden, brengen ze helaas ook nieuwe risico's met zich mee. Eén daarvan is de opkomst van cyberpesten.

In tegenstelling tot traditioneel pesten, kan digitaal pesten op afstand, anoniem en op elk moment plaatsvinden — dag en nacht. Juist deze kenmerken maken het voor slachtoffers extra belastend, omdat het moeilijk is eraan te ontsnappen.

Het is dan ook noodzakelijk om in deze tijd aandacht te besteden aan cyberpesten. Hieronder vallen uiteenlopende vormen van digitaal misbruik, zoals het anoniem versturen van kwetsende berichten via sociale media, schelden, roddelen, bedreigingen uiten, en het verspreiden van compromitterende foto's via WhatsApp, e-mail of andere kanalen. Ook het publiceren van privégegevens op websites, het stelen en misbruiken van wachtwoorden of credits, het aanmaken van haatprofielen, het versturen van virussen of zelfs zogeheten e-mailbommen zijn vormen van cyberpesten die helaas steeds vaker voorkomen.

De effecten van cyberpesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Foto's die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verwijderen.

Cyberpesten gebeurt vaak buiten de school. Maar als de ruzie en het pesten op school door gaan, moet de school er iets mee. Het gevoel van onveiligheid kan dan ook op school bestaan en kinderen kunnen zich hierdoor minder goed concentreren. Cyberpesten heeft daarmee effect op het schoolklimaat. De scholen van SPOZ handelen ook in dit geval volgens het onderhavige pestprotocol. We maken leerlingen bewust van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten.

Evaluatie

Dit anti-pestprotocol wordt om de vier jaar geëvalueerd.

Dit protocol is na instemming van de GMR vastgesteld op d.d 20-05-2025.

Stichting Primair Onderwijs in de gemeente Zundert